

Monrad: Jeg skal ikke gaae ind paa den sidste ærede Talers almindelige Raisonnement; jeg troer ikke, at den her foreliggende Sag paa nogen Maade giver Anledning til alle de af ham anstillede Betragtninger (So! So! Nei!). Det første af de stillede Uenbringsforslag gaaer ud paa, at det kun da skal være Lehnbesiddere tilladt at søge om Bevilling til at afhænde Fæstegods til Selveiendom, naar der i deres Crectionsbreve ikke findes nogen Antydning om, at man ved Drettelsen af Fideicommisset har havt Bøndestændens Tary for Die; altsaa, Bønderne paa Lehnsgodset skulde kun da faae Udgang til at faae deres Gaarde til Selveiendom, naar der i Crectionsbrevet ingen Antydning findes om, at man ved Lehnets Drettelse har havt Bøndestændens Tary for Die. Naar en Lehnbesidder har talt om, at Lehnets Drettelse skulde være til Bøndestændens Tary, kunne Bønderne ikke faae Udgang til at blive Selveiere; naar der derimod slet ikke er talt om, at Lehnets Drettelse var til Bøndestændens Tary, saa kunne Bønderne faae Udgang til at blive Selveiere — Noget, som hidtil er blevet anset for en stor Fordeel. Det forstaaer jeg ikke, det er for mig en Modsigelse; thi for mig staaer den Adkomst, Bønderne have til at blive Selveiere, som et virkeligt Gode, og jeg synes, at, naar man seer, at den, der har oprettet Lehnet, virkelig har tænkt paa Bønderne, saa ligger det i hans Tanke, saaledes som den maa fortolkes efter Tidens fremadskridende Dplysning, at Bønderne faae Udgaag til at blive Selveiere, og saa forstaaer jeg virkelig ikke, hvorledes man kan komme til et saadant Forslag (Grundtvig: Jeg skal see at forklare det.) Det skulde virkelig være mig meget hjært; men den ærede Rigsdagsmand pleier ikke at hjælpe mig synderligt til at for-

staae Noget af den Art. Hvis der udtrykkelig var sagt, at, naar der indeholdtes Bestemmelser, der tilstiftede Bønderne visse Fordele, saa kunde man gjerne tage Bestemmelse om en saadan Tilføielse, at der ved Bevillingen skulde tages Hensyn dertil; det er iøvrigt Noget, som jeg vil ansee for overflødigt; thi jeg troer, at, dersom der i Crectionsbrevene skulde være særgne Bestemmelser til Bøndestændens Tary, saa vil den ærede Justitsminister vaage over, at der ved Dvergang til Selveiendom tages tilstrækkelig Hensyn dertil. Men at en saadan Antydning — da Ordet „Bestemmelse“, som man først havde valgt, var altfor snevert, saa har man desforuden sat „Antydning“, Noget af det videste Omfang, man kunde tage — findes i et Crectionspatent, har desværre ofte kun liden Betydning, thi man finder meget ofte, at, naar man har tænkt paa sit eget Tary og sin egen Interesse, saa har man talt om den anden Part; man hører meget ofte dem, der netop ønske at fremme Bøndens Sag, sige: Ja, men det er i Godseiernes velforstaaede Interesse, og omvendt med Hensyn til Godseierne, men at en saadan løs Antydning skulde have Virkning, kan jeg aldeles ikke forstaae, og derfor kan jeg ikke tiltræde det første Forslag. Hvad det andet Forslag angaaer, troer jeg virkelig, at det er temmelig uskyldigt, og at det har en saa ringe Betydning, at, hvis de ærede Forslagsstillere have meent, at det skulde være et Beviis paa deres Omhu for Bøndernes Tary, saa kunde man virkelig trænge til bedre og stærkere Beviser; der er nemlig her sagt, at Bedkommende kun da maae afhænde Fæstesædet, naar intet af sidste Fæster efterladt Barn eller Svigerbarn vil og kan kjøbe det, men der er aldeles ikke bestemt Noget om Kjøbesummen.